

HandUm, HANLEDARUTBILDNINGSPROGRAMMET

vid Umeå universitet

Idé från Umeå universitet, Universitetspedagogiskt Centrum, Åsa Bergenheim,
<http://www.upc.umu.se/handum/index.htm>

Bakgrund: Redan 1997 startades denna forskarhandledarutbildning upp och var ett försök att ge en handledarutbildning som gav mer än bara en doktorand handlednings kurs utan också en återkommande seminarier och en bra mötesplats, ett forum för diskussion och reflektion och en möjlighet för erfarenhetsutbyte som de skulle kunna ha nytta av under sitt arbete.

Vilka vänder den sig till:

Handledarutbildningsprogrammet, "Forskarhandledning i praktiken", är en obligatorisk kurs, eftersom det har satts som ett krav för att få lov att handleda nya doktorander. Dessutom ingår kursen nu i docentkompetens kravet för alla blivande docenter. Det är en öppen kurs för alla handledare vid Umeå Universitet, men kan också hållas på andra lärosäten, om så önskas. Det är en kontinuerlig fortbildning som går 2 ggr/år och tar in 16 deltagare från samtliga fakultet varje gång.

Innehåll: Handledarutbildningsprogrammet består av en 6 v pedagogisk kurs som omfattar 2v heltid och 6 kursdagar och innehåller hemuppgifter ("Att fråga ut en annan handledare" och dessutom två skriftliga uppgifter: "Vad är jag bra på och vad behöver jag" och "Hur är institutionens forskarutbildning"), litteraturläsning, seminarier, gruppövningar, diskussioner. Den har en tematisk uppläggning och är uppbyggd på flera nivåer: Från fakultets frågor, institutions frågor och går från det "yttre" (lagar, regelverk) till det "inre" (personlig utveckling, hur blir jag en bättre handledare?).

Delar i handledarutbildningsprogrammet:

Temakurser: "Projekt och projektledning"
"Konflikthantering och problemlösning"

Lunchseminarier/

Seminarier: Att vara fakultetsopponent: "Att opponera sig"
"Utvärdering av forskarutbildningen"
"Kvalitetssäkring av forskarutbildning"

Temadagar: "Mångfald"
"Etik i forskning och forskarutbildning"
"Doktorandernas situation"

Mentorsprogram: äldre erfarna handledare möter yngre handledare (1ggr/år).

Nätverk: diskussionsforum

Projektarbete: Individuella case-arbeten

Återsamlingsseminarium (Re-union): Förra årets deltagare träffas igen, och utbyter erfarenheter.

Konsultverksamhet

Finansiering: Det finansieras av fakulteterna och betalas som en avgift i relation till antal registrerade doktorander.Handledarutbildningsprogrammet hålls ihop av en projektsamordnare anställd på halvtid (Karin Ågren, 090-7866011, karin.agrenus.umu.se)

Vilka erfarenheter har de av utbildningen:

- Utbildningar som sträcker sig under en längre tid- gör större verkan och är bättre.
- Utbildning som erbjuder mötesplatser för handledare från olika traditioner ger nya perspektiv.
- Institution eller fakultets övergripande grupper blir ofta mer prestigelösa än grupper som enbart består av personer från samma enhet och område.
- Utbildning som bygger på kollegiala erfarenhetsutbyten ger större legitimitet än sådana som bygger på föredrag av experter.
- Heterogena grupper: erfarenheter, ålder, kön, etnicitet och ämne ger större dynamik än grupper med samma bakgrund mm.
- Utbildning som tydligt kopplas till meritportfölj
- Behov av fortsättnings- och fördjupnings kurser har kommit upp som ett önskemål av de handledare som deltagit.

Resultatet,

av denna typ av utbildning syns kanske inte direkt på den enskilda handledaren, men på institutionens uppfattning och syn på doktorandernas arbetssituation.

Litteratur tips:

Reflekterande forskarhandledning: om samarbetet mellan handledare och doktorand
(Skriven av: M Appel, Å Bergenheim)
Studentlitteratur, 2005